

דברים פרק א

(ט) וְאָמַר אֲלֵכֶם בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר לֹא אוֹכַל לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם : (י) יִקְוֶה אֱלֹהֵיכֶם הַרְבֵּה אֶתְכֶם וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב : (יא) יִקְוֶה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יִסֹּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וַיְבַרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם : (יב) אֵיכָה אֲשָׂא לְבַדִּי טְרַחְכֶם וּמִשְׁאֲכֶם וַרְיָבְכֶם :

רש"י

(ט) וְאָמַר אֲלֵיכֶם בעת ההוא לאמר - מהו לאמר, אמר להם משה, לא מעצמי אני אומר לכם, אלא מפי הקב"ה: לא אוכל לבדי וגו' - אפשר שלא היה משה יכול לדון את ישראל, אדם שהוציאם ממצרים וקרע להם את היס והוריד את המן והגיו את השליו לא היה יכול לדונם, אלא כך אמר להם, ה' אלהיכם הרבה אתכם, הגדיל והרים אתכם על דייניכם נטל את העונש מכם ונתנו על הדיינין. וכן אמר שלמה (מלכים א' ג, ט) כי מי יוכל לשפוט את עמך הכבד הזה, אפשר מי שכתוב בו (שם ה, יא) ויחכם מכל האדם, אומר מי יוכל לשפוט, אלא כך אמר שלמה אין דייני אומה זו כדייני שאר האומות, שאם דן והורג ומכה וחונק ומטה את דינו וגוזל אין בכך כלום, אני אם חייבתי ממון שלא כדין נפשות אני נתבע, שנאמר (משלי כב, כג) וקבע את קובעיהם נפש: (י) והנכם היום ככוכבי השמים - וכי ככוכבי השמים היו באותו היום, והלא לא היו אלא שישים רבוא, מהו והנכם היום, הנכם משולים כיום, קיימים כחמה וכלבנה וככוכבים: (יא) יוסף עליכם ככם אלף פעמים - מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם, אלא אמרו לו משה אתה נותן קצבה לברכתינו, כבר הבטיח הקב"ה את אברהם (בראשית יג, טז) אשר אם יוכל איש למנות וגו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם: (יב) איכה אשא לבדי - אם אומר לקבל שכר לא אוכל, זו היא שאמרתי לכם לא מעצמי אני אומר לכם, אלא מפי הקדוש ברוך הוא: טרחכם - מלמד שהיו ישראל טרחנין. היה אחד מהם רואה את בעל דינו נוצח בדיון, אומר יש לי עדים להביא, יש לי ראיות להביא, מוסיף אני עליכם דיינין: ומשאכם - מלמד שהיו אפיקורסין. הקדים משה לצאת, אמרו, מה ראה בן עמרם לצאת, שמא אינו שפוי בתוך ביתו. איחר לצאת, אמרו, מה ראה בן עמרם שלא לצאת, מה אתם סבורים, יושב ויועץ עליכם עצות רעות וחושב עליכם מחשבות: וריבכם - מלמד שהיו רוגנים:

רש"י

איכה ישבה בדד - ירמיה כתב ספר קינות היא המגלה אשר שרף יהויקים על האח אשר על האש והיו בה שלש אל"ף ביתו"ת איכה ישבה איכה

יעיב איכה יועם שוב הוסיף עליו אני הגבר שהוא שלש אל"ף ביתו"ת שני (ירמיה לו) ועוד נוסף עליהם דברים רבים כהמה שלש כנגד שלש: בדד - גלמוד מיושביה: רבתי עם - יו"ד יתירה כמו רבת עם שהיתה עמה רב יש מדרשי אגדה הרבה ואני באתי לפרש לשון המקרא כמשמעו: היתה כאלמנה - ולא אלמנה ממש אלא כאשר שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור אצלה:

איכה פרק א פסוק א

איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למס:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored in memory of Mr. Gerald Moskowitz z"l by his family.
לע"נ גרשון אלטר בן יהודה וולף ז"ל

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.